

УДК 378.091.33:81'243

Комар А. О.

ЗМІСТ І ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ У МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті розглядається проблема формування іншомовної комунікативної компетентності учителів іноземних мов у процесі фахової підготовки. Висвітлено необхідність перегляду вимог до сучасної професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов. Проведено огляд наукових лінгвометодичних досліджень та визначено сутність, зміст і структуру іншомовної комунікативної компетентності як важливої складової частини професійної компетентності учителів іноземних мов. Розглянуто теоретичні підходи до вибору ефективних технологій, змісту і засобів навчання іноземної мови. Висвітлено необхідність розробки і теоретичного обґрунтування педагогічних умов формування іншомовної комунікативної компетентності учителів іноземних мов у процесі фахової підготовки. Доведено, що використання практико-орієнтованих та особистісно-орієнтованих технологій підвищить ефективність навчального процесу і сприятиме успішному формуванню іншомовної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов.

Ключові слова: професійна підготовка, професійна компетентність, іншомовна комунікативна компетентність, професійний розвиток учителя, майбутній учитель, учителі іноземних мов.

Подальший розвиток України як суверенної держави нерозривно пов'язаний із реформуванням національної системи освіти. Оновлення змісту освіти є визначальним її складником і передбачає узгодження його із сучасними європейськими вимогами та світовими стандартами.

Модернізація української освіти загалом і мовної зокрема зумовлює необхідність перегляду вимог до професійної підготовки майбутніх учителів іноземних мов, які пов'язані, насамперед, зі спрямуванням навчальної діяльності на вироблення у студентів необхідних іншомовних компетенцій, що у майбутньому дадуть змогу випускникам вищого навчального закладу, а також школи комфортно почуватися в сучасному світовому мультинаціональному просторі.

Правомірність цієї думки підтверджується низкою вітчизняних документів, зокрема, законами України "Про вищу освіту" (2014 р.), "Про професійний розвиток працівників" (2012 р.), Національною стратегією розвитку освіти в Україні на період до 2021 р. (2013 р.), Наказом Президента України "Про оголошення 2016 року Роком англійської мови в Україні", Концептуальними засадами реформування середньої освіти "Нова українська школа" (2017) та іншими нормативними документами, в яких зазначена необхідність всебічного розвитку особистості, підвищення рівня якості мовної освіти, зокрема англійської як мови міжнародного спілкування.

Саме тому виникає суспільна потреба у підготовці компетентного вчителя зі сформованою іншомовною комунікативною компетенцією, якому притаманні високий рівень професіоналізму, інноваційний стиль мислення, індивідуальний стиль професійної діяльності, готовність до постійної самоосвіти, неперервного оновлення знань і постійного самовдосконалення.

Метою статті є розгляд проблеми формування іншомовної комунікативної компетентності учителів іноземних мов у процесі фахової підготовки.

У психолого-педагогічній літературі проблема професійної підготовки майбутніх фахівців має багатоаспектне теоретико-методологічне висвітлення. Концептуальні засади формування професійної компетентності майбутніх фахівців різних спеціальностей висвітлено в багатьох працях вітчизняних (І. Бех, Н. Бібік, О. Биковська, В. Вербицький, А. Ліненко, О. Локшин, О. Кононко, О. Овчарук, В. Петрук, О. Пометун, О. Савченко та ін.) і зарубіжних (Р. Бадера, В. Готтинг, Д. Мертенс, Б. Оскарсон, А. Шелтен та ін.) дослідників. Практична реалізація формування компетентностей особистості висвітлена в працях В. Болотова, І. Зимньої, Е. Зесра, М. Катунної, О. Лебедева, А. Хуторського та ін.

Проблема змісту та структури професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови висвітлюються у цілій низці наукових досліджень. Зокрема, професійна підготовка вчителя іноземних мов розглянута в наукових дослідженнях О. Бігич, І. Бикова, Н. Божко, О. Бондаренко, Н. Микитенко, О. Мисечко, Л. Морської; особливості розвитку і функціонування іноземної мови у контексті сучасних підходів до її викладання у вищих навчальних закладах дослідили Н. Борисова, Г. Гринюк, О. Кузнецова, С. Ніколаєва; особливості комунікативно-орієнтованого навчання іноземних мов присвятили свої роботи М. Болдирев, Є. Пасов; сучасні технології професійної підготовки майбутніх учителів іноземної мови розкриті в наукових працях К. Авраменко, В. Адольфа, С. Івашньої, В. Карташова, В. Кузовлева, Е. Позднякової, В. Радул, І. Соколової, І. Степанова, О. Щербакової та ін.; проблема формування та розвитку різних видів мовленнєвої діяльності висвітлена у дослідженнях Л. Денисюк, Н. Данилової, Н. Ключової, В. Куніциної, Н. Казаринової, С. Ніколаєвої, Т. Ціпан та ін.

Сучасна освітня ситуація вимагає якісно нового фахівця, який володіє сукупністю професійних знань, умінь і навичок, серед яких виокремлюється іншомовна комунікативна компетенція, яка як порівняно стійка інтегративна характеристика освіченості суб'єкта іншомовної діяльності дає змогу фахівцеві реалізувати під час загальнокультурної, комунікативної й професійної діяльності придбані іншомовні знання й уміння, а також використовувати узагальнені способи комунікативної діяльності в умовах реалізації професійних функцій.

Саме тому завданням професійної підготовки студентів у вищому закладі освіти є формування необхідного і достатнього рівня професійної компетенції майбутнього вчителя іноземної мови.

Компетентність має діяльнісний характер узагальнених умінь у поєднанні з предметними вміннями і знаннями в конкретних галузях, проявляється в умінні здійснювати вибір, з огляду на адекватне оцінювання себе в конкретній ситуації. Професійна компетентність є сукупністю ключових (необхідних для будь-якої професійної діяльності), базових (відбивають специфіку визначеною професійною діяльністю, тобто педагогічною) і спеціальних (відбивають специфіку конкретної предметної або надпредметної сфери професійної діяльності) компетенцій [6, с. 67].

Під професійною компетентністю майбутнього вчителя іноземної мови ми розуміємо інтегральну характеристику особистості майбутнього фахівця, що поєднує рівень необхідних знань, вмінь, навичок, здібностей, професійно важливих якостей для ефективного виконання професійної діяльності, які за достатньої мотивації забезпечують самореалізацію та самовдосконалення особистості педагога в процесі професійної діяльності.

Розглядаючи питання про професійну компетентність учителя іноземних мов, правомірно сказати, що відрізняє саме цього вчителя – це сформована іншомовна комунікативна компетенція.

Термін “комунікативна компетенція”, яким користуються дослідники, що працюють у галузі іноземних мов, був введений у науковий ужиток Д. Хаймзом. Він визначив його як “знання, що забезпечують індивідуальну можливість здійснення функціонально спрямованого мовленнєвого спілкування, тобто того, що необхідно знати тим, хто говорить, для досягнення успіху в комунікації в середовищі іншомовної культури”. На нашу думку, необхідно говорити про іншомовну комунікативну компетенцію для запобігання дублювання назви різних понять.

У практиці мовної освіти комунікативну компетенцію часто розуміють у вузькому розумінні, ставлячи її в один ряд із мовленнєвою, лінгвістичною, етнокультурною.

Автори Б. Блум, Г. Мадос та Дж. Гастінгс комунікативну компетенцію розглядають як складне, системне утворення, у структурі якого чотири компоненти (види компетенцій):

1) дискурсивна компетенція (здатність поєднувати окремі речення у зв'язне усне або письмове повідомлення, дискурс, використовуючи для цього різноманітні синтаксичні та семантичні засоби когезії);

2) соціолінгвістична компетенція (здатність розуміти і продукувати словосполучення та речення з такою формою та таким значенням, які відповідають певному соціолінгвістичному контексту ілюктивного акту комунікації; (ілюктивний акт – втілення у висловлюванні, яке виникає в процесі мовлення, певної комунікативної мети);

3) стратегічна компетенція (здатність ефективно брати участь у спілкуванні, обираючи для цього вірну стратегію дискурсу, якщо комунікації загрожує розрив через шум, неповну компетенцію та ін., а також адекватну стратегію для підвищення ефективності комунікації);

4) лінгвістична компетенція (здатність розуміти та продукувати вже вивчені або аналогічні їм висловлювання, а також потенційна здатність розуміти нові, невивчені висловлювання) [10].

Комунікативну компетенцію як “знання, вміння і навички, необхідні для розуміння чужих і створення власних програм мовленнєвої поведінки” розглядає вітчизняна дослідниця О. Овчарук [5, с. 8]. Таке розуміння цього поняття співвідноситься з підходом А. Хуторського, за яким освітня компетенція – це сума знань, умінь і навичок.

Більш продуктивним в освітньому плані нам видається визначення І. Секрета, який розглядає комунікативну компетенцію, перш за все, як якість особистості, як “здатність людини до спілкування в одному, кількох або всіх видах мовленнєвої діяльності, яка являє собою набуту в процесі природної комунікації або спеціально організованого навчання особливу якість” [7]. Такий підхід дає змогу аналізувати комунікативну компетенцію з точки зору антропоцентричного підходу.

Як бачимо, загалом нині в лінгвометодичних дослідженнях зміст і структура поняття “комунікативна компетенція” не отримали однозначного визначення. Ми зараховуємо комунікативну компетенцію до базових компетенцій особистості.

Іншомовна комунікативна компетентність набула широкого свого розвитку у зв'язку з розширенням доступу громадян до світових економічних, соціальних, освітніх і культурних можливостей, інтеграцією України до європейського політичного, економічного і науково-освітнього простору, прагненням до самореалізації себе як конкурентоздатного та кваліфікованого фахівця.

У “Плані дій щодо створення єдиного європейського індикатора провідних компетентностей” (The European Indicator of Language Competence) іншомовна компетенція розкривається через такі три компоненти:

– лінгвістична компетенція (система внутрішньо засвоєних комунікантом знань щодо функціонування іноземної мови, що виявляється в їх використанні в мовленнєвій діяльності);

– соціальна компетенція (охоплює соціокультурну, соціолінгвістичну та професійну складові частини, які сприяють реалізації основної мети сучасної освіти, коли іноземна мова постає засобом соціокультурного розвитку особистості, збагачення знаннями нової культури);

– комунікативна компетенція (володіння властивими кожному висловлюванню правилами, які підпорядковуються загальним правилам граматики, що забезпечує здатність використання мови в процесі комунікації) [11].

У міжнародних наукових колах, як і у вітчизняних, є різні підходи до тлумачення поняття “іншомовна комунікативна компетенція”. Її тлумачать як: комунікативне удосконалення (Л. Бахман), мовленнєва компетентність (Н. Гез), комунікативна грамотність (М. Вятютнев), соціолінгвістична грамотність (В. Сафонова),

вербальна комунікативна компетентність (Дж. Савіньон), комунікативні здібності (Е. Зесер), комунікативні уміння (Р. Белл); рівень мовної підготовки фахівця, що забезпечує успішність комунікацій, що дає змогу оперувати спеціальною термінологією і формувати культуру мовного поведіння в майбутніх ситуаціях професійної діяльності (М. Берізко, Н. Бідюк, А. Гусейнова, В. Грейб (W. Grabe) С. Ігнат'єв, С. Ніколаєва); набір компетенцій, що охоплює їх різновиди – лінгвістичну, тематичну, прагматичну, соціокультурну; навчальну, комунікативну компетенції (уміння спілкуватися без створення напруги зі співрозмовником, співпрацювати з ним) (І. Секрет).

Причинами різних підходів до тлумачення вищезазначеного поняття нам видаються особливості перекладу цього терміна: у вітчизняних джерелах англійський термін “communicative competence” перекладається і як “комунікативна компетенція”, і як “комунікативна компетентність”, а також в багатоаспектності категорії, що розглядається.

Враховуючи вищезазначені визначення, ми розглядаємо іншомовну комунікативну компетенцію як порівняно стійку інтегративну характеристику освіченості суб'єкта іншомовної діяльності, яка дає змогу фахівцеві реалізувати під час загальнокультурної і професійної діяльності набуті іншомовні знання й уміння, а також використовувати узагальнені способи комунікативної діяльності в умовах реалізації професійних функцій. Вона становить важливу складову частину професійної компетентності особистості, яка визначається рівнем володіння ключовими базовими компетенціями: сукупністю знань, умінь, навичок, способів діяльності, тобто компонентів змісту навчання, необхідних для ефективного виконання діяльності щодо певного кола предметів і процесів.

На думку українських учених-лінгвістів, основними складовими компонентами галузі освіти “Іноземна мова” є такі види компетенцій, розгалужених від родового поняття “комунікативна компетенція (іншомовна)”: мовленнєва компетенція, мовна компетенція, соціокультурна компетенція, лінгвокраїнознавча компетенція, культурознавча та лінгводидактична компетенції [1].

Однак ці види компетенцій, своєю чергою, також включають низку компетенцій. Мовленнєва компетенція передбачає здатність сприймати й породжувати іншомовні тексти згідно з комунікативним завданням, що поставлене чи виникло та включає ситуацію спілкування й комунікативний намір. Вона базується на чотирьох видах компетенцій: в аудіюванні, говорінні, читанні та письмі. Отже, для формування мовленнєвої компетенції мають бути сформовані мовленнєві вміння в чотирьох видах мовленнєвої діяльності.

Як відомо, мовна (лінгвістична) компетенція передбачає знання системи мови і правил її функціонування при іншомовній комунікації. Мовна компетенція також є інтегративною і включає низку компетенцій: лексичну, граматичну, фонологічну й орфографічну.

На думку О. Щербакової, лінгвістична компетентність включає осмислення зв'язків між різними лінгвістичними науками, історію літературної мови, правописні реформи, уміння працювати з орфографічними словниками, здатність розпізнавати, називати й визначати лінгвістичні поняття, оперувати лінгвістичними фактами з фонетики, морфології, лексикології, синтаксису й стилістики, оволодівати нормами вимови, правопису й пунктуації [8].

Соціокультурна компетенція охоплює такі види компетенцій, як країнознавча і лінгвокраїнознавча. Країнознавча компетенція – це знання історії, географії, економіки, державного устрою, культури країни, мова якої вивчається. Лінгвокраїнознавча включає в себе знання про основні особливості соціокультурного розвитку країни, мова якої вивчається, на сучасному етапі і вміння підпорядковувати свою мовленнєву поведінку відповідно до цих особливостей [8].

На нашу думку, всі зазначені види компетенцій, що входять до складу іншомовної комунікативної компетенції, мають бути сформовані у людей, що вивчають іноземну мову, але оскільки студенти педагогічного вищого закладу освіти є майбутніми вчителями іноземних мов, в них також мають бути сформовані й інші компоненти професійної компетентності, необхідні для успішного здійснення педагогічної діяльності.

На думку О. Щербакової, підготовка вчителя іноземних мов до діяльності, крім лінгвістичної (мовної), мовленнєвої (вона називає її комунікативною), лінгвокраїнознавчої і навчальної має також включати й лінгвометодичну компетенцію [8]. За своєю природою вона передбачає опанування іноземної мови на адаптивному рівні, який визначається конкретною педагогічною ситуацією, й оволодіння вміннями педагогічного спілкування (управління інтелектуальною діяльністю учнів, стимулювання їхньої мовленнєвої діяльності, організація мовленнєвої діяльності учнів, контроль мовленнєвої діяльності школярів тощо).

На думку О. Бондаренко і О. Бігич, професійна компетентність учителя іноземної мови складається зі спеціальної компетенції (предметні і непередметні знання, які розвивають особистість, тобто знання загальних та основних навчальних дисциплін), технологічної (методичної), управлінської (організаторської, менеджерської) та комунікативної компетенцій. Особливістю комунікативної компетенції автори вважають її органічне входження до складу спеціальної, технологічної та управлінської компетенцій як засобу їх реалізації [1].

В. Калінін виокремлює мовну, комунікативну й методичну компетенції учителя іноземних мов [3]. С. Іваньшова зазначає, що в майбутнього вчителя іноземних мов мають бути сформовані такі види компетенцій, як особистісна, яка передбачає усвідомлення значущості ролі вчителя, соціальна (здатність затверджувати статус свого предмета в освітній концепції України), спеціальна, яка, своєю чергою, на думку дослідника, поділяється на мовну (доскональне володіння вчителем мовою, його вміння навчити інших) і філологічну компетенції (володіння самими сучасними теоретичними знаннями з культурології) та дидак-

тико-методична, до якої належать володіння сучасними принципами комунікативної дидактики, орієнтованої на діяльнісний підхід до мови як інструменту до дії, когнітивний підхід, за якого учень є суб'єктом навчального процесу, й інтеркультурний підхід [2].

Як бачимо, за різноманітності компонентів, що дослідники виокремлюють у складі професійної компетентності вчителя іноземних мов, провідною залишається іншомовна комунікативна компетенція, яка, на наш погляд, тісно пов'язана з усіма іншими компонентами професійної компетентності вчителя іноземних мов.

Отже, специфіка компетентності вчителя іноземних мов полягає в наявності сформованої іншомовної комунікативної компетенції. Іншомовна комунікативна компетенція формується в процесі професійно-орієнтованої мовної підготовки і ґрунтується на компетентнісному підході.

Оскільки відповідно до концептуальних засад реформування середньої освіти "Нова українська школа" "спілкування іноземними мовами, що включає вміння належно розуміти висловлене іноземною мовою, усно і письмово висловлювати і тлумачити поняття, думки, почуття, факти та погляди; вміння посередницької діяльності та міжкультурного спілкування" [4] визначене як одна з 10 головних ключових компетентностей, якими має оволодіти кожен випускник української національної школи, гостро постає питання про якісну професійну підготовку майбутнього вчителя іноземної мови, що включає оволодіння ним високим рівнем іншомовної комунікативної компетенції як складника професійної компетентності. Професійна компетентність відображає готовність і здатність людини кваліфіковано виконувати професійні функції відповідно до прийнятих у суспільстві нормативів і стандартів.

Саме цей аспект змушує різнобічно переосмислити теоретичні підходи до вибору ефективних технологій і засобів навчання іноземної мови. Оскільки мовні стандарти вищої школи передбачають формування іншомовної комунікативної компетенції шляхом розвитку міжособистісних і інтерактивних мовленнєвих умінь, формування міжкультурної компетенції через розуміння різних аспектів культури країни, мова якої вивчається, розвиток міждисциплінарних зв'язків і соціальної культури засобами іноземної мови, порівняльний аналіз функціонування рідної та іноземної мов і культур, участь в діяльності вузівського співтовариства в умовах полікультурного середовища, формування готовності до освіти засобами іноземної мови упродовж життя, то у зміст навчання іноземній мові варто включати: 1) сфери комунікативної діяльності, теми й ситуації, мовні дії і мовний матеріал, що враховують професійну спрямованість студентів; 2) мовний матеріал (фонетичний, лексичний, граматичний, орфографічний), правила його оформлення й навички оперування ним; 3) комплекс спеціальних (мовних) умінь, що характеризують рівень практичного оволодіння іноземною мовою як засобом спілкування, у тому числі в інтеркультурних ситуаціях; 4) систему знань національно-культурних особливостей і реалій країни, мова якої вивчається.

Це не лише суттєво оновить зміст навчання іноземною мовою, але й сприятиме введенню нових способів формування іншомовної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов, які володіють основами організації та проведення заходів освітньо-професійної діяльності з використанням досягнень у галузі комунікативних процесів у навчанні.

Проте перспективним вважається представлення різних напрямів, що сприятиме глибинному розумінню комплексної різноманітності сфери мовної освіти. Тому актуальними проблемами професійної підготовки вчителя іноземних мов є аналіз цілей, змісту, основних прийомів і засобів навчання в різних методах навчання іноземних мов, визначення доцільності використання того чи іншого прийому/методу в конкретному педагогічному контексті, пошук і адаптація новітніх технологій навчання, а також розроблення власного професійного стилю викладання іноземної мови. З цією метою цього студентів варто залучати до активної участі в аудиторних та позааудиторних методичних лекціях, семінарах, професійних майстернях, колоквіумах, конференціях з означеного кола питань, що уможливує мобілізацію творчого потенціалу майбутнього фахівця, його особистісної і професійної реалізації та самореалізації в освітньому процесі.

Ефективною технологією особистісно-орієнтованого навчання є робота над навчальним проектом, яка передбачає самостійну діяльність студентів – індивідуальну, парну або групову – з метою розв'язання певної професійної проблеми, що вимагає, з одного боку, використання різноманітних методів, засобів навчання, а з іншого – інтегрування знань, умінь із різних галузей науки, творчості [9].

Висновки. Узагальнюючи вищесказане, слід зазначити, що використання практико-орієнтованих та особистісно-орієнтованих технологій підвищить ефективність навчального процесу і сприятиме успішному формуванню іншомовної комунікативної компетенції майбутніх вчителів іноземних мов.

Актуальною залишається проблема розробки і теоретичного обґрунтування педагогічних умов формування іншомовної комунікативної компетентності учителів іноземних мов у процесі фахової підготовки, що є перспективним напрямом нашого дослідження і потребує подальшого вивчення та впровадження в системі вищої педагогічної освіти.

Використана література:

1. Бондаренко О. Ф., Бігич О. Б. Сучасні тенденції професійної підготовки вчителя іноземної мови початкової школи. *Іноземні мови*. 2002. № 4. С. 48–51.
2. Івашнюва С. В. Підготовка вчителя іноземних мов до використання інформаційних технологій. *Наукові записки Ніжинського державного педагогічного університету імені Миколи Гоголя. Психолого-педагогічні науки*. 2007. № 4. С. 56–59.
3. Калінін В. О. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя іноземної мови засобами діалогу культур : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. Житомир, 2005. 299 с.

4. Концептуальні засади реформування середньої освіти "Нова українська школа". URL: <http://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>.
5. Овчарук О. В. Розвиток компетентнішого підходу: стратегічні орієнтири міжнародної спільноти. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи*. Київ : К.І.С., 2004. 112 с.
6. Пометун О. І. Дискусія українських педагогів навколо питань запровадження компетентнісного підходу в українській освіті. *Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи*: Бібліотека з освітньої політики / за заг. ред. О. В. Овчарук. Київ : К.І.С., 2004. 112 с.
7. Секрет І. В. Іншомовна професійна компетентність: проблема визначення. URL: <http://vuzlib.com/content/view/322/8410>.
8. Щербаківа О. Л. Підготовка майбутнього вчителя іноземної мови. *Педагогіка в системі гуманітарного знання* : матер. науч.-практ. конф., г. Одеса, 13–14 марта 2015 г. Херсон : Издательский дом "Тельветика", 2015. С. 211–214.
9. Ясінець П. С. Професійна підготовка у ВНЗ. Київ : Лібра, 2008. 212 с.
10. Bloom B. S., Madaus G. F., Hastings J. T. Evaluation to Improve Learning. New York, 1981. 121 p.
11. Hutmacher Walo. Key competencies for Europe. *Report of the Symposium Berne, Switzerland 27–30 March, 1996*. Council for Cultural Co-operation (CDCC). Secondary Education for Europe Strasbourg, 1997.

References:

1. Bondarenko O. F., Bihych O. B. Suchasni tendentsii profesiinnoi pidhotovky vchytelia inozemnoi movy pochatkovoї shkoly. *Inozemni movy*. 2002. № 4. S. 48–51.
2. Ivashnova S. V. Pidhotovka vchytelia inozemnykh mov do vykorystannia informatsiinykh tekhnolohii. *Naukovi zapysky Nizhynskoho derzhavnoho pedahohichnoho universytetu imeni Mykoly Hoholia. Psykholoho-pedahohichni nauky*. 2007. № 4. S. 56–59.
3. Kalinin V. O. Formuvannia profesiinnoi kompetentnosti maibutnoho vchytelia inozemnoi movy zasobamy dialohu kultur : dys. ... kand. ped. nauk : 13.00.04. Zhytomyr, 2005. 299 s.
4. Kontseptualni zasady reformuvannia serednoi osvity "Nova ukrainska shkola". URL: <http://osvita.ua/doc/files/news/520/52062/new-school.pdf>.
5. Ovcharuk O. V. Rozvytok kompetentnishoho pidkhodu: stratehichni oriientyry mizhnarodnoi spilnoty. *Kompetentnisnyi pidkhid u suchasniї osviti: svitovyi dosvid ta ukrainski perspektyvy*. Kyiv : K.I.S., 2004. 112 s.
6. Pometun O. I. Dyskusii ukrainskykh pedahohiv navkolo pytan zaprovadzhennia kompetentnishoho pidkhodu v ukrainskii osviti. *Kompetentnisnyi pidkhid u suchasniї osviti: svitovyi dosvid ta ukrainski perspektyvy: Biblioteka z osvitoi polityky / za zah. red. O. V. Ovcharuk*. Kyiv : K.I.S., 2004. 112 s.
7. Sekret I. V. Inshomovna profesiina kompetentnist: problema vyznachennia. URL: <http://vuzlib.com/content/view/322/8410>.
8. Shcherbakova O. L. Pidhotovka maibutnoho vchytelia inozemnoi movy. *Pedahohyka v systeme humanitarnoho znanyia* : mater. nach.-prakt. konf., h. Odessa, 13–14 marta 2015 h. Kherson : Yzdatelskyi dom "Helvetyka", 2015. S. 211–214.
9. Iasinets P. S. Profesiina pidhotovka u VNZ. Kyiv : Libra, 2008. 212 s.
10. Bloom B. S., Madaus G. F., Hastings J. T. Evaluation to Improve Learning. New York, 1981. 121 p.
11. Hutmacher Walo. Key competencies for Europe. *Report of the Symposium Berne, Switzerland 27–30 March, 1996*. Council for Cultural Co-operation (CDCC). Secondary Education for Europe Strasbourg, 1997.

Комар А. А. Суть и особенности формирования иноязычной коммуникативной компетентности у будущих учителей иностранных языков

В статье рассматривается проблема формирования иноязычной коммуникативной компетентности учителей иностранных языков в процессе профессиональной подготовки. Выявлена необходимость пересмотра требований к современной профессиональной подготовке будущих учителей иностранных языков. Проведен обзор научных лингвотодических исследований, определены сущность, содержание и структура иноязычной коммуникативной компетентности как важной составляющей профессиональной компетентности учителей иностранных языков. Рассмотрены теоретические подходы к выбору эффективных технологий, содержания и средств обучения иностранному языку. Обозначена необходимость разработки и теоретического обоснования педагогических условий формирования иноязычной коммуникативной компетентности учителей иностранных языков в процессе профессиональной подготовки. Доказано, что использование практико-ориентированных и личностно-ориентированных технологий повысит эффективность учебного процесса и будет способствовать успешному формированию иноязычной коммуникативной компетентности будущих учителей иностранных языков.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, профессиональная компетентность, иноязычная коммуникативная компетентность, профессиональное развитие учителя, будущий учитель, учителя иностранных языков.

Komar A. O. Contents and development peculiarities of foreign communicative competence of future teachers of foreign languages

The problem of forming foreign language communicative competence of foreign language teachers in the process of professional training has been outlined in the article. There has been highlighted the necessity to revise the requirements for modern professional training of future foreign language teachers. A review of linguistic and methodological research digests has been carried out and the contents, denotation and structure of foreign language communicative competence as an essential component of professional competence of foreign language teachers have been determined. Theoretical approaches to selection of effective technologies, content and means of teaching a foreign language have been considered. The necessity of development and theoretical thinking of pedagogical conditions for forming foreign language communicative competence of teachers of foreign languages in the process of professional preparation is highlighted. It is proved that the use of practice-oriented and person-oriented technologies will increase the efficiency of the educational process and will contribute to the successful formation of foreign language communicative competence of future foreign language teachers.

Key words: professional training, professional competence, foreign language communicative competence, professional development of teachers, future teacher, teachers of foreign languages.